

against currency risks.

Key words: exchange rate, the official external debt, economic crisis, political crisis, inflation, exchange rate policy, the national currency, regression analysis.

Одержано 14.10.2017 р.

УДК 336.713

Черничко Станіслав Федорович,

*к.е.н., доцент кафедри товарознавства та комерційної діяльності,
Ужгородський торгово-економічний інститут КНТЕУ,*

Черничко Станіслав Станіславович,

аспірант,

Пелехач Іван Іванович,

магістр,

Мукачівський державний університет

БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ОГЛЯД ОСНОВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ І ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ

Банківський сектор України переживає глибоку кризу, вихід з якої затягнувся. Не останнє місце серед деструктивних чинників розвитку банківського сектору України належить невиваженій політиці центрального банку країни. Відсутність стратегії розвитку, невиправдане застосування адміністративних заходів впливу, заполітизованість системи управління призвели до формування значної сукупності негативних тенденцій у розвитку банківського сектору. Метою статті є дослідження стану, обґрунтування основних тенденцій розвитку банківського сектору України протягом 2014-2017 рр. та визначення перспектив його розвитку. У процесі роботи застосовано загальнонаукові методи: індукції та дедукції, табличні та графічні методи аналізу, аналіз причинно-наслідкової залежності. Наукова новизна проведеного дослідження полягає в обґрунтуванні основних тенденцій розвитку банківського сектору України та аналізі основних з них. Серед найбільш вагомих тенденцій розвитку банківського сектору виділено: значне скорочення кількості банківських установ; тенденція до скорочення кількості банків з іноземним капіталом; зростання частки державних банків в структурі активів банківської системи України; зростання недовіри до діяльності банківських установ; відтік депозитів в іноземній валюті; тенденція до здешевлення кредитних ресурсів в Україні; збільшення мінімального обсягу статутного капіталу банків. Практичне значення отриманих результатів пов'язано з розробкою ряду рекомендацій прикладного характеру спрямованих на покращення стану банківського сектору країни. Зроблено висновок про існування значних проблем у розвитку банківського сектору країни, зокрема з ліквідністю та прибутковістю, що, своєю чергою, негативно впливає на забезпечення реального сектору економіки необхідними фінансовими ресурсами. Подальші дослідження будуть стосуватися формування комплексу заходів, спрямованих на підтримку стійкого стану вітчизняних банківських установ, своєчасну нейтралізацію і запобігання розвитку дестабілізуючих тенденцій, що сприятиме створенню передумов економічної стійкості і стабільному розвитку банківського сектору України на довгостроковій основі.

Ключові слова: банківський сектор, банківські установи, фінансові результати діяльності банків, банківські активи.

ВСТУП

Постановка проблеми. Розвиток економіки України та одного з важливих її секторів – банківського – протягом періоду 2014-2017 років виявився значно складнішим, ніж це передбачалося. Банківський сектор України переживає глибоку кризу, вихід з якої затягнувся. Причини цієї ситуації потрібно шукати серед загальноекономічних тенденцій, таких як погіршення динаміки розвитку реального сектору економіки України, зменшення рівня реальних доходів населення та суб'єктів господарської діяльності, прискорення динаміки інфляційних процесів (особливо у 2014 році), девальвація національної валюти тощо.

Проте не останнє місце серед деструктивних чинників розвитку банківського сектору України належить невиваженій політиці центрального банку країни. Відсутність стратегії розвитку, невиправдане застосування адміністративних заходів впливу, заполітизованість системи управління призвели до формування значної сукупності негативних тенденцій у розвитку банківського сектору.

Аналіз останніх публікацій і досліджень.

Вагомий внесок у дослідження основних тенденцій розвитку банківського сектору України зробили такі провідні учені та практики, як Вовчак О. Д. [1], Дзюблюк О. В. [2, 3], Коваленко В. В. [4], Кузнецова А. Я. [5], Лютий І. О. [6], Міщенко С. В., Науменкова

С. В. [7], Чуб О. О. [8] та інші.

Мета статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження стану, обґрунтування основних тенденцій розвитку банківського сектору України протягом 2014-2017 рр. та визначення перспектив його розвитку.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Банківський сектор – це сукупність банківських установ, які займаються банківською діяльністю на професійній основі, підпорядковуючись законодавчо встановленим нормам і правилам її ведення, внутрішня і зовнішня взаємодія між якими породжує

багаторівневу економічну структуру [9, с. 420-421];

Протягом 2014-2017 рр. банківський сектор України зіткнувся з комплексом проблем, основна частина яких носить загальноекономічний характер, а частина – породжена невиваженою політикою Національного банку України. Серед найбільш вагомих тенденцій розвитку банківського сектору можна виділити такі:

1. Значне скорочення кількості банківських установ

Станом на 01 лютого 2017 року ліцензію Національного банку України мали 93 банківських установ (в т. ч. 38 банків з іноземним капіталом) (табл. 1).

Таблиця 1

Основні показники діяльності банків України, 2013-2017 рр.

	01.01.2013	01.01.2014	01.01.2015	01.01.2016	01.02.2017
Кількість банків, що мають ліцензію НБУ на здійснення банківських операцій	176	180	163	117	93
Кількість банків з іноземним капіталом	53	49	51	41	38
Кількість банків з 100% іноземним капіталом	22	19	19	17	17
Активи банків, млн. грн.	1127192	1278095	1316852	1254385	1212812
Пасиви банків, млн. грн.	1127192	1278095	1316852	1254385	1212812
Рентабельність активів, %	0,45	0,12	-4,07	-5,46	0,33
Рентабельність капіталу, %	3,03	0,81	-30,46	-51,91	3,33

Джерело: [10]

З початку 2016 року кількість функціонуючих банківських установ скоротилася на 24. Загалом тенденцію щодо зменшення кількості банківських установ та підвищення рівня платоспроможності складових банківського сектору можна визнати як позитивну за умови, що зазначені тенденції стали наслідком виваженої та аргументованої політики Національного банку України. В протилежному випадку, такі дії державного регулятора лише тільки підривають довіру до всього банківського сектору України.

2. Тенденція до скорочення кількості банків з іноземним капіталом

Протягом 2015-2017 рр. у банківському секторі України спостерігається тенденція до зменшення кількості банків з іноземним капіталом: якщо станом на 01.01.2015 р. їх кількість становила 51, то вже у лютому 2017 р. – 38.

У подальшому можливе продовження тенденції щодо скорочення кількості банків з іноземним капіталом внаслідок виходу банківських установ з російським капіталом з українського ринку. У березні 2017 р. Нацбанком було запропоновано застосування санкцій щодо українських банків з російським державним капіталом на виконання рішення Ради національної безпеки і оборони України [12].

Національний банк на виконання рішення Ради національної безпеки і оборони України розроблює механізм реалізації санкцій щодо деяких банків, а саме: ПАТ «Сбербанк»; ПАТ «ВіЕс Банк»; ПАТ «Промінвестбанк»; ПАТ «ВТБ Банк»; ПАТ «БМ Банк».

Із уведенням санкцій заборонено здійснювати будь-які фінансові операції підсанкційних банків на користь пов'язаних з ними осіб, зокрема, материнських

структур, в тому числі вводиться заборона на [13]: пряме та/або опосередковане здійснення будь-яких активних операцій (надання кредитів, депозитів, позик, у тому числі на умовах субординованого боргу, придбання цінних паперів, розміщення коштів на кореспондентських рахунках тощо); виплату дивідендів, процентів, повернення міжбанківських кредитів/депозитів, коштів із кореспондентських рахунків, субординованого боргу; розподіл прибутку; розподіл капіталу.

3. Зростання частки державних банків в структурі активів банківської системи України

21 грудня 2016 року між Фондом гарантування вкладів фізичних осіб та Міністерством фінансів було підписано договір про продаж 100% акцій ПАТ «Приватбанк». З моменту передачі власником 100% акцій банку є держава в особі Міністерства фінансів України.

Внаслідок переходу системного ПАТ «Приватбанк» у стовідсоткову власність держави частка державних банків в структурі активів БСУ значно зросла протягом IV кварталу 2016 року та станом на 01.01.2017 р. відповідала 52% (рис. 1).

4. Зростання недовіри до діяльності банківських установ

Зазначена тенденція в значному ступені обумовлена непродуманою політикою Національного банку.

Банківський сектор України, починаючи 2014 року зіткнувся з серйозною проблемою, яка загрожує його ліквідності і нормальному функціонуванню всієї фінансової системи – масовим відтоком депозитів. Протягом 2014-2015 рр. банки України втратили 15,6 млрд. грн. депозитів в національній валюті або 3,9%.

Треба відзначити, що відтік депозитів у національній валюті фізичних осіб має більш негативну динаміку і

становить 64,6 млрд. грн. або 25,5%.

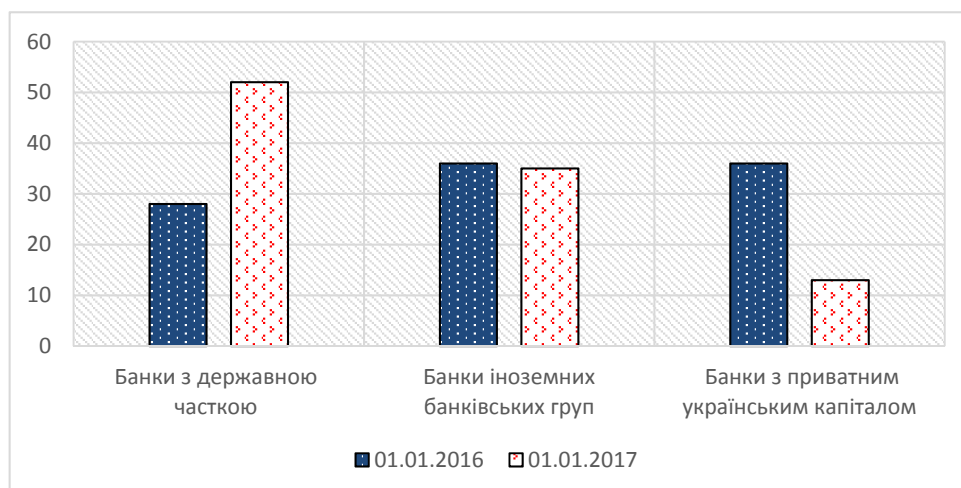

Рис. 1. Структура власності активів банківської системи України

Джерело: [10]

Сукупний обсяг зобов'язань українських банків протягом 2016 року скоротився на 1,6% до 1,133 млрд. грн. Протягом 2016 року сукупний обсяг клієнтського портфелю БСУ збільшився на 14,2% та станом на 01.01.2017 р. відповідав 807,07 млрд. грн [11].

За строковим характером в клієнтському портфелі переважають короткострокові депозитні вклади строком до 1 року. Яскраво виражена тенденція щодо зменшення обсягу строкового ресурсу існує з початку 2014 року. Тенденція до зростання обсягу вкладів на вимогу встановилася з вересня 2015 року [11].

Станом на 01.01.2017 р. їх сума відповідає 411,59 млрд. грн., що дорівнює 48,2% сукупного портфелю коштів клієнтів (42,5% на початок 2016 року). Враховуючи, що зростання клієнтського

портфелю відбувається переважно за цією складовою, наразі не має підстав говорити про відновлення довіри до банківської системи [11].

5. Відтік депозитів в іноземній валюті

Ситуація з відтоком депозитів в іноземній валюті набагато складніша в порівнянні з депозитами в національній, що ще більше посилюється зовнішніми факторами. Банківський сектор України протягом 2014-2015 років втратив 16,2 млрд. дол. США депозитів або 55,1% всіх депозитів в іноземній валюті на початок 2014 року.

Частка депозитів, залучених в іноземній валюті, в сукупному клієнтському портфелі коливається біля позначки в 50%. Рівень доларизації клієнтського портфелю представлено на рисунку 2.

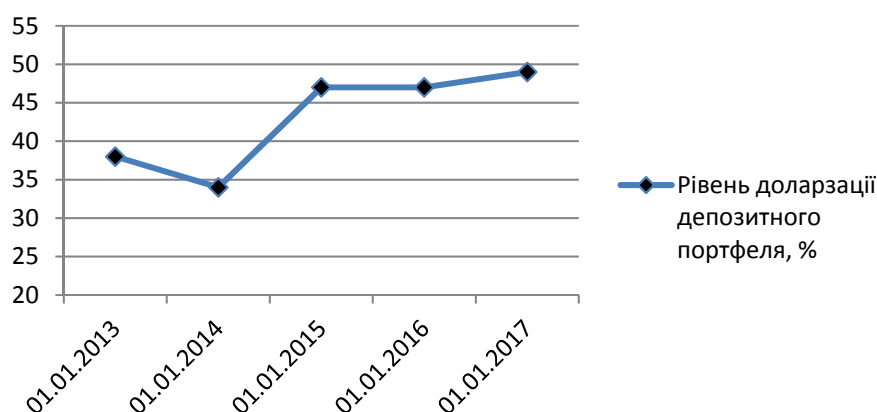

Рис. 2. Рівень доларизації депозитного портфеля, % банківської системи України

Джерело: [11]

Протягом 2016 року показник рівня доларизації клієнтського портфелю відображає тенденцію як до зростання, так і спаду.

6. Тенденція до здешевлення кредитних ресурсів в Україні

У березні 2015 р Національний банк України підняв облікову ставку до 30% для стримування

інфляції в країні (рис. 3). Проте дій регулятора призвели до зменшення можливостей банку виконувати одну з основних функцій – кредитування економіки, що ще більше посилює економічну кризу в Україні.

У 2016 році тенденція щодо величини облікової ставки Національного банку України суттєво

покращується. Згідно зі статистичними даними НБУ, протягом 2016 року середня відсоткова ставка за кредитами в національній валюті знизилася до 17,70% (з 21,47% станом на 01.01.2016 р.) (рис. 3). Для кредитів в іноземній валюті на початок 2017 року аналогічний показник, навпаки, підвищився до 8,20% (з 6,88% станом на 01.01.2016 р.). Наприкінці 2016

року середня відсоткова ставка за депозитами в національній валюті складала 10,5% (10,2% для короткострокових вкладів та 17,9% для довгострокових), в іноземній валюті – 5,2% (4,8% для короткострокових та 6,2% для довгострокових вкладів). На початку року аналогічні показники дорівнювали 12,1% та 7,8% відповідно [11].

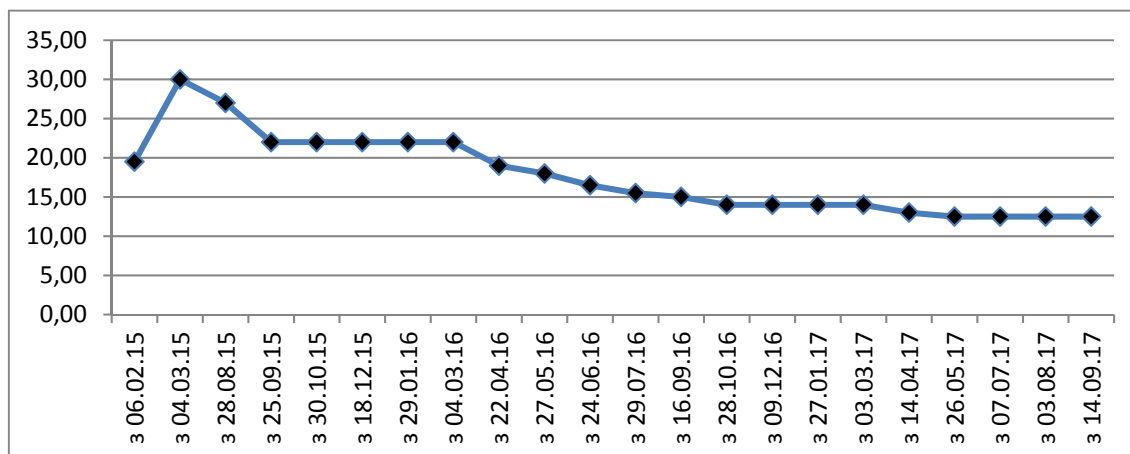

Рис. 3. Динаміка облікової ставки Національного банку України, %

Джерело: [14]

7. Збільшення мінімального обсягу статутного капіталу банків

Згідно з Постановою правління НБУ №242 від 07.04.2016 р. [15] станом на 11.07.2017 р. мінімальний обсяг статутного капіталу банку має бути не меншим за 200 млн. грн. До 11.07.2018 р. його обсяг має бути збільшений вже до 300 млн. грн. Збільшення мінімального обсягу статутного капіталу банківських установ триватиме щорічно до 500 млн. грн. станом на 11.07.2024 р. [11]. З огляду на високу ризикованість

банківської діяльності в Україні, що існує та з високою вірогідністю буде зберігатися ще достатньо довгий час в майбутньому, багато з власників комерційних банків, особливо невеликих, можуть вибрати самоліквідацію як більш раціональний, ніж продовження діяльності, варіант.

Протягом 2016 року 43 банківські установи збільшили статутний капітал на загальну суму 105,72 млрд. грн., з них 4 державні банки та 14 банків з іноземним капіталом (табл. 2).

Таблиця.2

Банки, які змінили обсяг статутного капіталу у 2016 році, млн. грн.

№	Назва банку	01.01.2016	01.01.2017	Зміна за 2016 р.
Банки з державною часткою				
1.	ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК»	21256	50695	29438
2.	АТ «УКРЕКСІМБАНК»	21689	31008	9319
3.	АТ «ОЩАДБАНК»	29901	34857	4956
4.	УКР.БАНК РЕКОНСТР. ТА РОЗВ.	118	120	2
Банки з іноземним капіталом				
5.	ПАТ «ПРОМІНВЕСТБАНК»	19011	40615	21605
6.	ПАТ «УКРСОЦБАНК»	7866	16673	8807
7.	АТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ»	3003	6155	3152
8.	ПАТ «ВТБ БАНК»	25316	34216	8900
9.	ПАТ «КРЕДОБАНК»	1919	2249	330
10.	АТ «УКРСИББАНК»	1774	5069	3295
11.	ПАТ «ДДЕЯ БАНК»	258	299	41
12.	ПАТ «АЛЬФА-БАНК»	4639	7516	2876
13.	АТ «ОТП БАНК»	3668	6186	2518
14.	ПАТ «СПІБАНК»	67	120	54
15.	АТ «ПРОКРЕДИТ БАНК»	419	837	417
16.	ПАТ «СБЕРБАНК»	8172	12465	4293
17.	АТ «БМ БАНК»	1631	3281	1650
18.	ПАТ «КРЕДИТВЕСТ БАНК»	103	136	33

Джерело: [11]

Зазначені вище та інші чинники впливу на функціонування банківського сектору економіки

України призвели до значного погіршення фінансового стану банківських установ країни.

Фінансові результати діяльності банків України за період 2012-2016 рр. представлено у табл. 3.

Таблиця 3

Доходи і витрати банків України за період 2012-2016 рр., млн. грн.

Показники	2012	2013	2014	2015	2016
ДОХОДИ	150449	168888	210201	199193	190691
процентні доходи	117547	129932	151257	135145	135807
комісійні доходи	21161	24974	28276	28414	31362
результат від торговельних операцій	3231	3304	15511	21490	8243
інші операційні доходи	5798	5112	10093	9567	9605
інші доходи	1053	2404	2165	2729	3946
повернення списаних активів	1659	3162	2899	1848	1728
ВИТРАТИ	145550	167452	263167	265793	350078
процентні витрати	68204	80881	97171	96079	91638
комісійні витрати	3080	3975	4889	5846	7182
інші операційні витрати	13199	12319	15579	12991	10920
загальні адміністративні витрати	37265	40672	44614	36742	39356
інші витрати	23423	27975	103297	114541	3089
відрахування в резерви	379	1630	-2383	-406	198310
податок на прибуток	4899	1436	-52966	-66600	-418
ЧИСТИЙ ПРИБУТОК (ЗБИТОК)	150449	168888	210201	199193	-159388

Джерело: [16]

Як бачимо з табл. 3., у період 2012-2016 рр. доходи банків зросли на 40242 млн. грн., або на 26,75%. Таке зростання було забезпечено завдяки зростанню процентних доходів на 18260 млн. грн. (15,53%), комісійних доходів на 102011 млн. грн. (48,21%), результату від торговельних операцій на 5012 млн. грн. (155,12%) та інших операційних доходів на 3807 млн. грн. (65,66%). Найкращі значення показників доходів банківських установ є характерними для 2014 року. У наступні періоди (2015-2016 рр.) спостерігається негативна динаміка зміни показників.

Витрати банків за період 2012-2016 рр. зросли на 204528 млн. грн. (що у відносному вираженні складало 140,52%). Таке збільшення загальних витрат відбулося за рахунок зростання процентних витрат на 23434 млн. грн. (34,36%), комісійних витрат – на 4102 млн. грн. (133,18%), загальних адміністративних витрат – на 2091 млн. грн. (5,61%), відрахування в резерви – на 197931 млн. грн. (у 522 рази), а також скорочення інших операційних витрат на 2279 млн. грн. (-17,27%), податку на прибуток на 418 млн. грн.

Фінансовий результат діяльності БСУ за підсумком 2016 року був від'ємним та склав (-)159,39 млрд. грн. (див. табл. 2.3). Зменшення доходів протягом 2016 року порівняно з відповідним періодом минулого року пов'язане в першу чергу з отриманням збитків від торговельних операцій (за рахунок збитків від торгівлі іноземною валютою та банківськими металами) та скороченням процентних доходів, обсяг яких порівняно з відповідним періодом минулого року скоротився на 62% та станом на 01.01.2017 р. відповідав 8,24 млрд. грн. За підсумком 2016 року значно збільшилися обсяги відрахувань у резерви, сума яких станом на 01.01.2017 р. склала 198,31 млрд. грн. (за підсумком 2015 р. – 114,54 млрд. грн.).

Зазначимо, що обсяг збитків БСУ за 2016 року значно перевищив аналогічний показник 2015 року,

переважно внаслідок вагомого зростання сум відрахування в резерви протягом IV кв. 2016 року (до 198,31 млрд. грн. станом на 01.01.2017 р.), зумовленого виконанням плану врегулювання діяльності ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК» в межах процесу націоналізації установи.

За підсумком 2016 р. 31 з 93 функціонуючих банків отримав збитки на загальну суму 169,3 млрд. грн. З цієї суми майже 80% (135,3 млрд. грн.) припадає на ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК». Інші банківські установи, що завершили звітний період з додатнім результатом діяльності, отримали сукупно 10,82 млрд. грн. прибутку.

Окрім ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК» до трійки найбільш збиткових за результатами 2016 р. увійшли ПАТ «УКРСОЦБАНК» та ПАТ «ВТБ БАНК». Серед найбільш прибуткових за підсумком минулого року банків були виключно іноземні фінансові установи – Райффайзен Банк Аваль, Сітібанк та ОТП Банк.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Погіршення стану фінансового сектору України засвідчують і світові рейтинги. Так, за опублікованим Всесвітнім економічним форумом Індексом глобальної конкурентоспроможності 2016-2017 (*The Global Competitiveness Index*), за показником «Довіра до банків» Україна посідає останнє 138 місце [17].

За даними американського Інституту Геллапа лише 28% українців довіряють вітчизняним банкам та фінансовим установам. А 61% опитаних висловлюють недовіру усій банківській системі країни. Решта 11% не визначилися зі своїм ставленням. З таким показником Україна займає дев'яте місце серед країн з найнижчим рівнем довіри до банків.

Зазначене доводить існування значних проблем у розвитку банківського сектору країни, зокрема з

ліквідністю та прибутковістю, що, своєю чергою, негативно впливає на забезпечення реального сектору економіки необхідними фінансовими ресурсами.

Подальші дослідження будуть спрямовані на формування комплексу заходів, спрямованих на підтримку стійкого стану вітчизняних банківських

установ, своєчасну нейтралізацію і запобігання розвитку дестабілізуючих тенденцій, що сприятиме створенню передумов економічної стійкості і стабільному розвитку банківського сектору України на довгостроковій основі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вовчак, О. Д. Кредит і банківська справа / О. Д. Вовчак [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pidruchniki.ws/16250212/bankivska_sprava/ponyattya_kreditnoyi_politiki_banku.
2. Дзюблук, О. Розвиток банківського сектору в умовах деформації світового фінансового простору / О. Дзюблук // Вісник Національного банку України. – 2011. – жовтень. – С. 76-83.
3. Розвиток банківської системи України як основа реалізації стратегії економічного зростання : монографія / за ред. О. В. Дзюблук. – Т.: ТНЕУ, 2010. – 384 с.
4. Коваленко, В. В. Антикризове управління в забезпеченні фінансової стійкості банківської системи [Текст]: монографія / В. В. Коваленко, О. В. Крухмаль. – Суми: УАБС НБУ, 2007. – 198 с.
5. Кузнецова, А. Я. Антикризівий аспект моніторингу стійкості банківського сектору України / А. Я. Кузнецова, В. О. Джулай // Фінанси України. – 2010. – № 5. – С. 86-97.
6. Лютий, І. О. Банківські інститути в умовах глобалізації ринку фінансових послуг: монографія / І. О. Лютий, О. М. Юрчук. – К.: Знання, 2011. – С. 107.
7. Науменкова, С. В. Розвиток фінансового сектору України в умовах формування нової фінансової архітектури / С. В. Науменкова, С. В. Міщенко. – К.: УБС, Центр наукових досліджень НБУ, 2009. – 384 с.
8. Чуб, О. О. Банки в глобальній економіці: монографія / О. О. Чуб. – К.: КНЕУ, 2009. – 340 с.
9. Реверчук, О. Банківський сектор та його структура в Україні / О. Реверчук // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – Вип. 19. – С.420–424.
10. Показники банківської системи [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593
11. Аналітичний огляд банківської системи України за результатами 2016 року [Електронний ресурс] / Національне рейтингове агентство «Рюрик». – Режим доступу: http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_4_kv_2016.pdf.
12. Указ Президента України №63/2017 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 березня 2017 року «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» [Електронний ресурс] / Офіційне інтернет-представництво Президента України. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/632017-21474>.
13. Національний банк запропонував введення санкцій щодо банків [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=45410963.
14. Облікова ставка Національного банку України [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=53647&cat_id=12057279&ctime=1448979308293.
15. Постанова Правління НБУ від 07.04.2016 року № 242 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України» [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0242500-16>.
16. Доходи та витрати банків України [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593.
17. The Global Competitiveness Report 2016-2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2016-2017-1>.

REFERENCES

1. Vovchak, O. D. Kredyt i bankiv's'ka sprava. Retrieved from http://www.pidruchniki.ws/16250212/bankivska_sprava/ponyattya_kreditnoyi_politiki_banku.
2. Dzjubljuk, O. (2011). Rozvytok bankiv's'kogo sektoru v umovah deformacii' s'vitovogo finansovogo prostoru. Visnyk Nacional'nogo banku Ukrai'ny, 76-83.
3. Dzjubljuk, O. (2010). Rozvytok bankiv's'koi' systemy Ukrai'ny jak osnova realizacii' strategii' ekonomichnogo zrostannja. Ternopil': TNEU.
4. Kovalenko, V. V., Kruhmal', O. V. (2007). Antykryzove upravlinnja v zabezpechenni finansovoi' stijkosti bankiv's'koi' systemy. Sumy: UABS NBU.
5. Kuznjecova, A. Ja., Dzhulaj, V. O. (2010). Antykryzovij aspekt monitoryngu stijkosti bankiv's'kogo sektoru Ukrai'ny. Finansy Ukrai'ny, 5, 86-97.
6. Ljutyj, I. O., Jurcuk, O. M. (2011). Bankiv's'ki instytuty v umovah globalizacii' rynku finansovyh poslug. Kyi'v: Znannja.
7. Naumenkova, S. V., Mishhenko, S. V. (2009). Rozvytok finansovogo sektoru Ukrai'ny v umovah formuvannja

novoi' finansovoi' arhitektury. Kyi'v: UBS, Centr naukovykh doslidzhen' NBU.

8. Chub, O. O. (2009). Banky v global'nij ekonomici. Kyi'v: KNEU.

9. Reverchuk, O. (2009). Bankiv'skyj sektor ta jogo struktura v Ukraini. Formuvannja rynkovoï ekonomiky v Ukraini, 19, 420–424.

10. Pokaznyky bankiv'skoi' systemy. Nacional'nyj bank Ukrainy. Retrieved from https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593

11. Analitychnyj ogljad bankiv'skoi' systemy Ukrainy za rezul'tatamy 2016 roku. Nacional'ne rejtyngove agentstvo «Rjurik». Retrieved from http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_4_kv_2016.pdf.

12. Ukaz Prezydenta Ukrainy №63/2017 «Pro rishennja Rady nacional'noi' bezpeky i oborony Ukrainy vid 15 bereznja 2017 roku «Pro zastosuvannja personal'nyh special'nyh ekonomichnyh ta inshyh обмежуval'nyh zahodiv (sankcij)». Oficijne internet-predstavnytvo Prezydenta Ukrainy. Retrieved from <http://www.president.gov.ua/documents/632017-21474>.

13. Nacional'nyj bank zaproponuvav uvedennja sankcij shhodo bankiv. Nacional'nyj bank Ukrainy. Retrieved from https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=45410963.

14. Oblikova stavka Nacional'nogo banku Ukrainy. Nacional'nyj bank Ukrainy. Retrieved from https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=53647&cat_id=12057279&ctime=1448979308293.

15. Postanova Pravlinnja NBU vid 07.04.2016 roku № 242 «Pro vnesennja zmin do dejakyh normatyvno-pravovyh aktiv Nacional'nogo banku Ukrainy». Nacional'nyj bank Ukrainy. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0242500-16>.

16. Dohody ta vytraty bankiv Ukrainy. Nacional'nyj bank Ukrainy. Retrieved from https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593.

17. The Global Competitiveness Report 2016-2017. Retrieved from <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2016-2017-1>.

**Черничко Станислав Фёдорович, Черничко Станислав Станиславович, Пелехач Иван Иванович.
БАНКОВСКИЙ СЕКТОР ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ: ОБЗОР ОСНОВНЫХ ТЕНДЕНЦИЙ И
ПЕРСПЕКТИВ РАЗВИТИЯ**

Банковский сектор Украины переживает глубокий кризис, выход из которого затянулся. Не последнее место среди деструктивных факторов развития банковского сектора Украины принадлежит невзвешенной политике центрального банка страны. Отсутствие стратегии развития, неоправданное применение административных мер воздействия, политизированность системы управления привели к формированию значительной совокупности негативных тенденций в развитии банковского сектора. Целью статьи является исследование состояния, обоснование основных тенденций развития банковского сектора Украины в течение 2014-2017 гг. и определение перспектив его развития. В процессе работы применены общенаучные методы: индукции и дедукции, табличные и графические методы анализа, анализ причинно-следственной зависимости. Научная новизна проведенного исследования заключается в обосновании основных тенденций развития банковского сектора Украины и анализе основных из них. Среди наиболее весомых тенденций развития банковского сектора выделено: значительное сокращение количества банковских учреждений; тенденция к сокращению количества банков с иностранным капиталом; рост доли государственных банков в структуре активов банковской системы Украины; рост недоверия к деятельности банковских учреждений; отток депозитов в иностранной валюте; тенденция к удешевлению кредитных ресурсов в Украине; увеличение минимального объема уставного капитала банков. Практическое значение полученных результатов связано с разработкой ряда рекомендаций прикладного характера направленных на улучшение состояния банковского сектора страны. Сделан вывод о существовании значительных проблем в развитии банковского сектора страны, в частности с ликвидностью и доходностью, что, в свою очередь, негативно влияет на обеспечение реального сектора экономики необходимыми финансовыми ресурсами. Дальнейшие исследования будут направлены на формирование комплекса мер, направленных на поддержку устойчивого состояния отечественных банковских учреждений, своевременную нейтрализацию и предотвращения развития дестабилизирующих тенденций, что будет способствовать созданию предпосылок экономической устойчивости и стабильном развитии банковского сектора Украины на долгосрочной основе.

Ключевые слова: *банковский сектор, банковские учреждения, финансовые результаты деятельности банков, банковские активы.*

Chernychko Stanislav F., Chernychko Stanislav S., Pelekhach Ivan I. BANKING SECTOR OF THE ECONOMY OF UKRAINE: REVIEW OF MAJOR TRENDS AND DEVELOPMENT PROSPECTS

The banking sector of Ukraine is going through a deep crisis, the way out of which was delayed. One of main destructive factors of development of the banking sector of Ukraine is the unweighted policy of the central bank of the country. The lack of development strategy, unjustified use of administrative measures of influence, politicized management system led to the formation of a significant set of negative trends in the development of the banking sector. The purpose of the article is to study the state, substantiation of the main trends in the development of the banking sector of Ukraine during 2014-2017, and determining the prospects for its development. In the process of study general scientific methods have been used: induction and deduction, tabular and graphical methods of analysis, analysis of cause-effect dependence. The scientific novelty of the study is to substantiate the main trends in the development of the banking sector in Ukraine

and analyze the main of them. Among the most significant trends in the development of the banking sector are: significant reduction in the number of banking institutions; trends of reducing number of banks with foreign capital; the growth of the share of state banks in the structure of assets of the banking system of Ukraine; growth of mistrust towards the activities of banking institutions; outflow of deposits in foreign currency; trends of reducing costs of credit resources in Ukraine; increase of the minimum volume of the authorized capital of banks. The practical significance of the results is connected with the development of a number of recommendations of an applied nature aimed at improving the state of the country's banking sector. It has been concluded that there are significant problems in the development of the banking sector of the country, in particular with liquidity and profitability, which, in turn, negatively affects the provision of the real sector of the economy with the necessary financial resources. Further research will be aimed at developing sets of measures aimed at supporting the sustainable state of national banking institutions, timely neutralizing and preventing the development of destabilizing trends, which will help create the prerequisites for economic sustainability and the stable development of the Ukrainian banking sector on a long-term basis.

Key words: *banking sector, banking institutions, financial performance of banks, banking assets.*

Одержано 14.10.2017 р.